

3. PEATÜKK

Reykjavík, veebruar 2020

Õrn kevadtalvine tuul lehvitas kriminaalpolitseinik Hildur Rúnarsdóttiri pikki juukseid, juukseotsad lendlesid põhja-suunas. Ta voltis käterätiku kokku pingile seljakoti kõrvale ja lükkas jalad valgeisse rannasandaalidesse, millele oli trükitud hoolejaamade keti logo. Sandaalid olid tingimata vajalikud, sest rannatee kõrval oli vahetevahel klaasikilde ja muud prahti. Hildur kõndis üle valge liivaranna ja möödus ujumissillast. Sillast paremale oli kaevatud soojendatav laguun. Kuumaveeallikast pumbatav vesi hoidis siin merevee temperatuuri 15 kraadist kõrgemal. Hildur möödus soojaveelaguunist ja suundus avamere poolele. Ta lükkas sandaalid jalast ja astus külma merevette.

Algul jahtusid pahklud, siis põlved. Liivane põhi masseeris mõnusalt jalataldu. Lahe vastaskaldal paistsid Kópavoguri eeslinna randa ehitatud ridamajad. Kui kaheksakraadine merevesi tõusis ta kõhulihastest kõrgemale, viskus ta vette ja hakkas kätega sõudma. Talle tegi meelehärmi, et rannas oli teisigi. Meri

oli tema jaoks olnud alati koht, kus ta tahtis nautida vaikust ja olla teistest eemal.

Kuigi oli alles varane kevadtalv, oli Reykjavíki avalikus ujumiserannas üllatavalt palju rahvast. Paljud olid viimastel aastatel lasknud end haarata külmaveeujumisest, ja see torkas silma. Rand oli täis neopreenjalatsite ja -kinnastega varustatud ujujaid, kes omavahel valjuhäälselt suhtlesid.

Hildur ei kasutanud külmas vees ujudes mingit erivarustust. Surfates rõivastus ta küll sukeldusülrikonda, ent ujumine oli hoopis teine asi. Keha pidi külma vett tunda saama. Ta tahtis ennast aeg-ajalt ikka jahutada. Kui külm tungis jalataldadest üles kõhu piirkonda ja rindkeresse, hakkas ta süda aeglasemalt lööma. See mõjus rahustavalt.

Tubli paarsada meetrit ujunud, kuulis ta, kuidas keegi teda vastaskaldalt hüüdis. Ümaravõitu, keskeapiiri ületanud mees valges froteerannamantlis oli tõstnud kämblad suu juurde ruuporiks ja pasundas kogu kõrist: „Ei maksa nii kaugele ujuda!”

Hildurit ärritas, et ta pidi peatuma. Ta vaatas mehe poole ja viipas talle käega. Ta tõstis pöidla märguandeks, et olukord on kontrolli all. Meri tähendas tema jaoks kõike kõiges. See oli ravim kurbuse vastu ja aitas leida rõõmu. Merel sai ta olla üks ja võidelda millegi sellise vastu, mida ta ei suuda kunagi võita. Ta armastas surfamist. Reykjavíkis oli raske merel olla, sest siin ei olnud samasuguseid laineid ega niisama tühje randu nagu kodus Läänefjordistikus.

Reykjavík oli talle tuttav õpinguaegadest saati. Hildur oli lõpetanud politseikooli ja jäänud seejärel mõneks ajaks pealinna tööle. Kui kodukoha politseijaoskonda oli otsitud kriminaaluurijat ja maapiirkonna kadunud laste üksuse juhti, oli Hildur taotlenud töökohta ja saanud selle. Kodupaika Ísafjörðuri naasmine oli mõjunud talle hästi. Viimased kümme aastat oli ta

tundnud oma elu õige tasakaalustatud olevat. Ta tundis kuuluvat end siia järskude mägede ja tormise mere vahele. Loodusjõud ja pimedad talved ahistasid paljusid, aga mitte Hildurit. Temale tähendasid rahutu tuul ja rannateid piisutavad võimsad mereained selgust ja rahu. Need moodustasid piirdeid, mis sundisid teda paigal püsima.

Vahel tundus olemasolu talumatuna. Kui Hildurit tabas ahistus, tõmbus ta oma mulli. Ta tundis end muust maailmast erinevat, ja rasked kamakad rinnas ning kõhus kasvasid ja takistasid hingamist. Siis tekkis tahtmine peituda tormitseva mere külmusse.

Hildur ei olnud viimase paari kuu jooksul pääsenud rohkem surfama kui paar korda ja kindlasti olid ta närvid just sellepärast viimasel ajal tarbetult pingul olnud.

Jaanuaris oli Hildur olnud sunnitud mõneks ajaks tagasi Reykjavíki kolima. Tumi Einarsson, ta sõber ja kolleeg Reykjavíki aegadest, oli tööülesandeid täites komistanud ja põlve vigastanud. Hildur oli nõustunud kaheks kuuks haiguspuhkusele määratud kolleegi asendamiseks, kui Tumi, tema jaoks tähtis sõber, teda palus. Tumi juhtis Reykjavíki kadunud laste üksust.

Hildurile linnas ei meeldinud. Liiklusummikuis istumine, ehitusplatsidelt kostev müra ja üha uute tööülesannete katkematu vool mõjusid talle masendavalt. Ta igatses juba tagasi kodukohta. Õnneks oli haiguspuhkusel olia asendamise aega jäänud veel vaid paar nädalat.

Õige varsti pääseb ta siit minema. Ehk aitab see teda viimastel päevadel vaevanud vastiku enesetunde vastu. Äng oli tema jaoks tuttav külaline juba lapsepõlvest. Hildur teadis, et tema vanavanaema Hrafninna oli olnud omal ajal üks Islandi tuntuimaid selgeltnägijaid, ta oli ennustanud tulevikku ja andnud

nõu küsijaile. Teatavasti pärandati selgeltnägemisvõime edasi, aga mitte kõigile. Tinna-tädi, kelle juures Hildur oli noorpõlves elanud, teadis kinnitada, et Hrafninna selgeltnägemisanne oli hüpanud üle paari sugupõlve Hildurile.

Hildur ise ei olnud asjas nii kindel. Ta ei hoolinud üldse nii väga ennustajaist ja trollilugudest. Kuid ta aistis lähitulevikus juhtuvaid õnnetusi ja vägivallategusid. Selle vastu oli ta ise võimetu.

Paar nädalat tagasi oli Islandil toimunud traagiline lennuõnnetus. Väikelennuk oli õige varsti pärast õhikutõusmist merre sööstnud ning lendur oli hukkunud. Mõni päev enne õnnetust oli Hildur tundnud ebatavalist rahutust. Uudis merre sööstnud lennukist Hildurit ei üllatanud. Ta oli osanud seda oodata.

Nooremana oli tal olnud jõudu südamest soovida, et tema eelaimdused oleksid andnud mingit tarvilikku teavet. Siis oleks ängistavaist ettekuulutusist olnud vähemalt miskit kasugi. Nüüd pidi ta taluma mõtet, et peatselt juhtub midagi halba, aga ta ei teadnud, mis juhtub ja kellele. Võimetus läheneva mure ees oli midagi, mille eest Hildur pakku ei pääsenud. Aastate möödudes oli ta pidanud sellega lihtsalt leppima.

Hildur tegi veel kätega mõned tõmbed ja liugles külmas vees edasi. Kui Kópavoguri kalli välimusega ridamajadest täidetud mererand hakkas lähenema, pöördus ta tagasi. Ta tõmbas hinge, sukeldus veepinna alla ja põtkis jalgadega hoogu andes. Meri kohises kõrvus ja suust tungis vette väikeste õhumullide jada. Kopsudes oli tunda tuttava põletusaistingu teket. Teinud vee all veel paar liigutust jalgadega, laskis ta kehal ülespoole kerkida. Saanud pea veepinnale, hakkas ta ahnelt hapnikku ahmima.

Hildur väljus merest liivarannale, pigistas suurema merevee oma pikkadest juustest välja ja lükkas jalad oma vanadesse rannalibikutesse.

Froteerannamantlis mees oli käed demonstratiivselt rinnale ristanud. Ta põrnitses Hildurit hukkamõistvalt.

„Talvel on selline sukeldumine tervisele ohtlik.“

Hildur hüples paar korda paremal jalal, tühjendamaks paremat kõrva mereveest. Mehe justkui murelik hoiak ärritas teda. Ta teadis, et olnuks ta keskealine mees, poleks keegi tulnud teda õpetama ega kamandama.

„Ma olen külma veega harjunud, tulen läänefjordistikust,“ võttis ta vaevaks öelda ja astus mehest mööda.

Veri kohises soontes. Pärast jahtumist täitis keha turvaline soojustunne. Meres ujumine oli kergendanud ta sisimas lainetavat rõhumist. Ta pani käterätiku kokku, asetas selle puust pingile ja istus hetkeks külma õhku nautima. Mereveest jahutatud ihul tundus tuul mõnusana.

Hildur jäi mõtlema. Tavaliselt kergenes rõhumistunne pärast õnnetuse toimumist, aga pärast lennuõnnetust polnud nõnda juhtunud. Teda vaevas endiselt kerge rahutus. Ta mäletas, et koges seda tunnet esimest korda selle päeva hommikul, mil ta õed kooliteel kadunuks jäid ja neid ei leitudki.

Hildurit vaevas, et Rósa ja Björki juhtum oli seniajani lahenduseta. Kui ta eelmisel sügisel oli keerulise mõrvauuringu käigus sattunud uuele teabele oma kadunuks jäänud väikeõeste kohta, oli ta südames süttinud kerge lootusekübe. Vanast mullahunnikust taluõuel olid välja tulnud tüdrukul kadumishetkel seljas olnud rõivad ja hunnik luid. Reykjavíkis töötav Hilduri sõber, patoloog Hákon Bjarnason ehk tuttavlikumalt Kirve-Hákon oli pärast riiete ja luude uurimist täiesti kindel olnud, et tegemist pole inimluudega. Omalaadse hüüdnime oli Kirve-Hákon saanud tudengipõlves. Ta oli üliõpilasnäidendis, mis rääkis 16. sajandil Islandil elanud sarimõrvarist Kirve-Hákonist,

mänginud peategelast ja oma rolli sellise andumusega sisse elanud, et teda kutsuti seniajani Kirve-Hákoniks.

Hildur oli sõbrale hoolika uuringu eest tänulik. Pärast seda oli ta üritanud leitud asjade varal õeste saatuse kohta lisavihjeid saada, aga tulemusteta. Jäljed olid lõppenud ja tal polnud õnnestunud midagi muud leida.

Hildur jälgis omakeskis jutlevaid inimesi ja aistis läheneva kevade kirkust. Päevad hakkavad pikenema ja siis tuleb suvi. Ta meel oli siiski raske. Mere roidunult jõuetud lained polnud teda piisavalt aidanud, oli vaja midagi muud välja mõelda. Ta tõusis ja suundus rõivistusse. Riietunult võttis ta oma ujumismärsi sisetaskust mobiiltelefoni ja otsis välja vajaliku rakenduse.

4. PEATÜKK

Läänefjordistik, veebruar 2020

Puupõrand nagises, kui varitseja kummardus aknaaugust välja lumist maastikku vaatama. Paar lindu keerles taeva all, muidu oli kõik vaikne. Oli varane öhtupoolik. Mägede taha vajuma valmistuv päike valgustas veel õrnalt ümbrust. Suusahooldeputkast kostis kähisevat hingamist. Oli tunda õli ja metalli lõhna.

Väike puitosmik seisis keset avatud maastikku. Seal sees oli niisama külm kui väljas, kuid seinad pakkusid varju ülalt mägedest puhuva tuule eest.

Osmikus varitseja silitas oma vintrauaga jahipüssi soojatoonilist laadi ja ümises rahulolevalt. Sako 85 laad oli õliga töödeldud pähklipuust. Seda oli mõnus käes hoida.

Ta võttis hüti pikemale seinale kinnitatud tööpinnalt musta silindri. Sõrmed kõverdusid kergelt selle ümber. Püssi suudmele kinnitav summuti vaigistas lasu häält ja sellel riistal oli muidki häid omadusi: lasuga kaasnev leek torusuudmel jäi väiksemaks ja lasu täpsus paranes.

Kui täis padrunipide oli paika kinnitatud, tegi varitseja laadimisliigutuse, tõmbas relva kaitseriivi tagasi ja istus toolile,

seades püssi aknalaua serva vastu. Püstiasend oleks sellise laskmise jaoks liiga raske tundunud.

Õige hetk peaks kohe saabuma. Ta kummardus läbi optilise sihiku vaatama ja ootas. Kulus hetk, siis teine. Viimaks paistis optilisest sihikust see, mida vaja. Ta vabastas relva kaitseriivist, sihtis täpselt, hoidis hinge kinni ja surus huuled kokku. Sõrm libises päästikule. Möödus sekund ja ta vajutas päästikut.

Vaadanud läbi optilise sihiku välja, veendus ta, et tabamus oli olnud täpne. See oli läinud just nii, nagu oligi pidanud minema.

5. PEATÜKK

Reykjavík, suvi 2016

DÍSA

„Reykjavíki keskusse oodatakse täna õhtupoolikul tervelt 30 000 pidulist. Linna saabujail palutakse tähele panna, et kesklinna piirkond on autoliiklusele suletud. Bussiliiklus kulgeb kuni kella 23-ni erakorralistel liinidel. Järgnevalt ilmaennustus ...“

Raadiohäääl kandus tänavale lähedal asuvas kiirtoiduputkas lärmavast kõlarist. Dísa hoidis kämbлайd jalgade peal ja pigistas sõrmedega oma peenikesi reisi. Ta püüdis ennast rahustada. Juba päeval muudetud bussiliinid olid raskendanud ka tema liikumist. Peretoetuse toiduajaotuspunkt paiknes mõni kilomeeter vanast linnakeskusest idas, suure ostukeskuse kõrval. Ta oli sõitnud jagamispunkti bussiga ning täitnud oma seljakoti leiva ja konservidega, aga naastes polnud buss toonud teda tuttavasse kohta bussijaama, vaid pööranud keskusest kõrvale. Ta oli

pidanud kõndima üle poole tunni raske kotiga bussipeatusest oma Nönnugatal asuvasse keldrikorterisse.

Korteris oli kõik kuradile läinud. Kui ta oleks varem koju jõudnud, poleks tal olnud vaja kokku sattuda korteriperemeeste Palli ja Eiríkuriga. Mehed olid lubanud, et ta võib elada väikese üüri eest nende juures suve lõpuni, kuni korteri kolmas asukas Hilmar vanglast vabaneb ja ise tuba vajab.

Kümne ruutmeetri suurune toake oli endine laoruum, mis asus korteri tagaosas. Ruumis polnud akent ega saanud ust ka seestpoolt lukku panna. Ta oli teadnud, et Eiríkur ja Pall on täielikud türajürid, kuid paraku polnud muud valikuvõimalust. Ta polnud tahtnud enam tänaval elada.

Dísa oli otsustanud, et saagu mis saab, kodutuks ei jää ta enam kunagi. Selline elu olnuks liiga ebatavaline. Pealegi ei talunud ta inimeste jõllitamist. Päevast päeva kogu elamist endaga kaasas vedada tundus häbiväärsena.

Kevadtalvel oli Dísa endisest elukohast tänavale visatud, sest majja oli hakatud rajama Airbnb-kortereid turistidele. Maja, kus ta enne seda oli jõudnud elada peaaegu kaks kuud koos mõne teise vaigse elus vahelejäánuga, oli tulekahjus elamiskõlbatuks muutunud.

Peavarjuta jäánuna oli ta kokku sattunud Palli ja Eiríkuriga. Nad liikusid Hlemmuri bussijaamas samades kampades, kus tohterdati solidaarselt ennast ja teisi. Ostis see, kel raha oli. Kui võeti võlgu, tuli see tingimata õigel ajal tagasi maksta või sul läks tõesti halvasti. Naiste käsi käis alati halvemini kui meeste oma, seda teadis Dísa omast kogemusest.

Nii oli läinud tänagi. Ta oli paar nädalat tagasi Eiríkurile narkotsi eest võlgu jäánud. Hiljemalt eile tulnuks ära maksta, aga see polnud võimalik, tal ei olnud üldse raha. Paari päeva eest oli ta turistide kohvikust paar käekotti pihta pannud, aga

asjata. Kummaski polnud raha ega midagi muudki sellist, mida võinuks kähku sularaha vastu vahetada.

Kui Dísa oli oma toidukraamiga korterisse naasnud, olid mehed teda köögis oodanud. Eiríkuri oli olnud maruvihane. Ja täiesti õigustatult. Dísa oli võlgu ja võlg tuli kokkulepitud päeval tagasi maksta. Reeglid olid selged.

Algul oli Dísa palunud maksuaja pikendust, kuigi teadis, et selline palve on asjatu. Eiríkuri viha oli vaid kasvanud ja mees oli talle lahtise kämblaga näkku löönud. Pärast seda oli Dísa otsustanud, et ei palu enam midagi. Ta lepib tagajärgedega ja kannatab kõik välja. Pärast klobimist ja taskute läbiotsimist oli Eiríkuri Dísa oma tuppä vedanud ja tal riided seljast kiskunud.

Palli oli naerda hirnunud ja ukse väljastpoolt lukku keeranud. Vägistamine oli kestnud hulk aega. Dísa ei osanud öelda, kui kaua täpselt, ent vaheaega seal ei olnud. Dísa polnud kogu aeg sõnagi lausunud. Oli vaid vaikselt oodanud, et see lõpeks. Pükse tagasi jalga tõmmates oli Eiríkuri maininud justkui möödaminnes, nagu olnuks jutt ilmast, et protsendid on sellega tasutud. Laen aga ootas endiselt maksmist.

VARAÕHTUNE PÄIKE paistis otse silma. Dísa põrnitses oma jalgu ja keskendus hingamise rahustamisele. Pikkade käiste ja kapuutsiga treeningpluus varjas käsivartel olevaid muljumisjäge. Korterist lahkudes oli ta kapuutsi pähe tõmmanud, et paistes põske näha poleks. Kõige vähem vajas ta just nüüd inimeste vahtimist. Korteri hämarusse ei suutnud ta siiski jääda, tal oli vaja välja pääseda. Välisõhus mõtted ehk selginevad ja ta leiab viisi võla tasumiseks. Kindluse mõttes oli ta kaasa haaranud toidukraami sisaldava seljakoti. Ta polnud kindel, millal suudab naasta üürikorterisse.

Linnakeskus hakkas rahvast täituma. Kitsas jalakäijate tänav oli täis Islandi lippe lehvitavaid inimesi, kes liikusid ühise laine-massina muusikamaja kõrval oleva mäe poole, kus varsti pidi hakatama pidutsema.

Inimesi sagis nagu sipelgaid. Ta tajus nende kihinat ja suminat oma nahal nagu väikesi elektrilööke. Dísa tõmbas varrukad rohkem üle kämmalde ja pigistas käed rusikasse. Närvilised torked levisid kuni sõrmeotsteni ja ta pea hakkas valutama.

Kui ta ei saa peatselt midagi, laguneb ta pisikesteks kildudeks. Kuskilt pidi saama järgmise annuse, muidu ei suuda ta seda paska enam välja kannatada. Dísa jalad tabasid pingi all olevat seljakotti. Peretoetusest saadud toidukonservid olid endiselt kotis.

Ehk oleks tal õnne ja keegi Hlemmuri kambast tahaks vahe-tada konservide vastu ühe tableti. See oli päeva esimene hea mõte, ja see parandas veidi meeleolu.

Dísa virgus kasvava lärmi peale. Äsja kaugemalt kostnud vutifännide pasunahääled kostsid nüüd lähemalt. Inimhulk tänaval muudkui kasvas. Kumedad ergutushüüded ja plaksutused kordusid rütmiliselt. *Hú! Hú! Hú!* Mööda tänavat lähenes pidutsev inimmass ja võiduhüüded valjenesid. Keegi andis valjusti autosignaali.

Kõva pargipink tundus vigasaanud ihu vastas ühtäkki äärmiselt ebameeldivana. Rahvamassi intensiivistuv õhkkond mõjus rusuvalt. Dísa otsustas tõusta ja suunduda otseteed bussijaama. Tuttavaid oli kõige rohkem liikvel just nüüd, varasel õhtupoolikul, enne kui kodutute hädamajutuspaigad oma ukсед avasid.

Siis märkas Dísa lähenevat liiklusvahendit. Seda ainsat, mis tohtis täna kesklinna tänavail liikuda. Selle auto pärast ju täna siin oldigi.

Suur must veoauto säras, kui õhtupäikese kiired seda tabasid. Auto pöördus kiriku juurest allamäge ja suundus käsitööpoodidest ja kullassepaäridest ääristatud tänava poole. Autojuht andis valjusti signaali, kui sõiduk väärika aeglusega piki tänavat allamäge roomas.

Islandi jalgpallurid olid Prantsusmaalt koju naasnud. Dísat jalgpall ei huvitanud, kuid ümberringi möllanud jalgpallijoovastus polnud temastki märkamata jäänud. Euroopa meistri-võistlustel oli Islandi rahvusmeeskond võitnud algul Austria ja seejärel Inglismaa. Iga mängu järel olid Reykjavíki keskuse tänavad täitunud pidutsevast rahvast. Täna oli meeskond tagasi koju saabunud.

Veoauto liikus piki tänavat allamäge ja lähenes Dísale. Seal musta veoauto kastis need mängijad nüüd rühikaina seisid, teel linnakeskuse püstitatud piduliku vastuvõtulava poole, mille ees ootasid neid kümned tuhanded fännid.

Dísa ei tahtnud rahvamassiga liituda. Ta kavatses kõndida hoopis vastassuunas. Hlemmuri bussijaamakvartal asus keskuse teises otsas.

Auto pöördus tema kohale jõudes vasakule, jätkates sõitu muusikamaja poole. Samal hetkel juhtus ta vaatama ülespoole.

Ühest lühikesest pilgust aitas. Dísa hingamine peatus. Maailm hakkas ringi käima. Ta pidi pingist tuge otsima.

Ta tundis mehe ära. Too seisis teises reas, meeskonna kapteni taga. Dísa ei näinud meest tervenisti, aga näo nägemisest aitas. Ta ei unustaks seda nägu kunagi. Ealeski. Ta märkas, kui mehe valvas, vaimustunud publikumeres ekselnud pilk sekundi murdosaks temal peatus. Dísa ei olnud kindel, kas ta üksnes kujutles seda või oli mehe silmis nende pilkude kohtumise hetkel tõesti vilksatanud paanika. Kivine ilme pühiti mehe näolt niisama kiiresti, kui see oli sinna ilmunud, ja mees naeratas jälle laialt

ning lehvitas spordikangelasi jumaldavale rahvahulgale nagu troonil istuv kuningas.

Dísa vaatas pingile nõjatudes, kuidas mees tõstis käed üles ja innustas auto kõrval liikuvat fännihulka kordama kannustus-hüüdeid. *Hú! Hú! Hú!*

Jalgpallurite olekust paistis välja lõbus ülemealikus ja nägudelt õnnelikkus. Nad teadsid end tõesti olevat jumaldatud. Uskumatult andekad. Nõnda olid ju kõik maailma ajalehed neist viimastel päevadel kirjutanud. Islandi imed. Võimekad mängijad. Väikese riigi suured kangelased.

Dísa tundis suus kibedat maitset. Ta pööras pidutsevale rahvale selja, haaras oma koti ja hakkas aeglaselt astuma vastasuunas. Õnneks olid tal konservid. Hulk eri suuruses ja värvides konservipurke, mis kolksusid ta seljakotis sammude taktis. Tuunikala, ube, maisi. Heal juhul võis see lame purk sisaldada lihakonservi. See vast oleks õnnelik juhus. Lihakonservid on nõutud kaup. Ta kujutles juba tableti tunnet keelel enne alla neelamist. Ta lisis sammu ja unustas autokastis iseteadliku olekuga seisnud rühika mehe.